

Sparekasseinspektionen skabte et Ris til sig selv i en saadan Regerings Haand, der stod uvillig overfor og i Kamp med den Befolkning, der havde rejst disse Sparekasser. Grunden var altsaa ikke den, at man var bange for en enkelt Embedsmand, men man var bange for, at denne enkelte Embedsmand skulde blive en Svøbe i den daværende Regerings Haand og mod disse Folk, der ved Selvstyreprincippet havde rejst disse Sparekasser for at skabe sig politisk og økonomisk Uafhængighed. Det var den virkelige Grund. Derfor satte man ikke Sparekasseinspektøren ind i Indenrigsministeriets Kontor som en Kontorchef i dette, nej, man gjorde ham til en selvstændig Person, der har sit selvstændige Kontor og i Virkeligheden ikke behøver at spørge om, naar eller paa hvilken Maade han skal foretage Undersøgelser i Sparekasser. Alle Sparekasser skulle indlevere deres Regnskaber til ham, han kritiserer dem, tager ud og undersøger dem og søger de Oplysninger, han anser for nødvendige, uden nogen som helst Foranledning fra Indenrigsministerens Side. Han staar som en meget selvstændig Person, og saaledes stillede man ham med Villie i 1880, fordi man vilde gøre ham saa uafhængig af den daværende Regering og for Resten af enhver anden fremtidig Regering som muligt (*Halsted*: Det har han ikke været). Det er en anden Sag, om han har været det eller ikke, men Loven skaber ham en saadan selvstændig Stilling, det kan det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (*Halsted*) ikke benægte, og det var ogsaa Meningen den Gang, at han skulde have en saadan Stilling.

Det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds var bange for, at man ved den Hjælp, der ydes Den sjællandske Bondestands Sparekasse efter dette Forslag, skulde skabe et Præcedens, men det ærede Medlem vilde dog ikke unddrage Den sjællandske Bondestands Sparekasse nogen Hjælp, han vilde kun yde Hjælp under en anden Form. Men det ærede Medlem maa dog vide, at Formen ikke her spiller den afgørende Rolle. Det er det samme, hvilken Form man vælger, saa skaber man mere eller mindre et Præcedens. Det ærede Medlem mente, at man skulde hjælpe ved en Likvidation og ikke ved en Genrejsning af Sparekassen. Men det ærede Medlem vil faa at se, at det bliver meget vanskeligt at hjælpe Sparerne i Den sjællandske Bondestands Sparekasse og alle Laantagerne ved en Likvidation.

Saa maatte Staten give en ren og skær Gave, men hvorledes den skulde fordeles, vilde blive meget vanskeligt at komme til Klarhed over for dem, der skulde fordele den. Det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds sagde i Gaar, at han sværmede ikke for Institutionen Den sjællandske Bondestands Sparekasse, men at han havde Interesse for Mennesker. Det var Menneskene, det ærede Medlem saa paa. Men hvordan vil det ærede Medlem skille Menneskene fra denne Institution, hvordan vil det ærede Medlem skille de 31,000 Sparere fra Den sjællandske Bondestands Sparekasse som Institution, og hvordan vil han skille Laantagerne, der have laant de 28 Mill. Kr., fra Den sjællandske Bondestands Sparekasse som Institution? Her kan det ærede Medlem ikke nøjes med en teoretisk Betragtning af, at han vil hjælpe Menneskene og lade Institutionen ligge, thi Institutionen og Menneskene ere her knyttede saa nøje til hinanden, at den bedste Maade, man hjælper disse Mennesker paa, er ved at genrejse Institutionen Den sjællandske Bondestands Sparekasse.

Det ærede Medlem bebrejdede mig ogsaa, at jeg har været med til at henvende mig til Bankerne. Det ærede Medlem fandt det foragteligt (*Birck*: forargeligt!) — naa, forargeligt, at 3 Ministre var gaaede polsk Tiggergang til de høje Herrer i de 5 Banker. Jeg ved ikke, hvilke høje Forestillinger det ærede Medlem har om Ministre, siden han mener, at de skulde holde sig for gode til at forhandle med 5 Bankdirektører. Jeg mener, det var ikke under min Værdighed, allermindst da det ikke var for min egen Skyld, jeg forhandlede med Bankerne, men for de 31,000 Menneskers Skyld eller for de 50,000 Menneskers Skyld, naar jeg tager Laantagerne med, som ere interesserede i Den sjællandske Bondestands Sparekasse, at jeg ikke gik polsk Tiggergang, men paa almindelig Vis høfligt henvendte mig til de 5 Banker og spurgte, om de vilde være med til en Forhandling om denne Sag, og dertil erklærede de sig villige. Jeg fandt det saa meget mere naturligt, som vi altsaa havde et Præcedens for, at Staten og de 5 Banker have staaet sammen for at afbøde Ulykkerne ved Bankkrakket. Jeg fandt det naturligt, at Statskassen og de 5 Banker, fordi Bankerne om ikke i samme Grad som Staten saa dog i og for sig have Interesse af, hvordan det gik den sjællandske Befolkning, her paa ny stod sammen. Det ærede Medlem skal derfor ikke lade sig forarge. Der er mange andre Ting,